

A magyar tánc.

Egy töredék bevezéből.

.... Helyet! Menyasszony-táncra jő
 Szép, Anna s a boldog Jenő;
 A vőlegény, s kit jobb karára
 Fűzött, szemérmes araja.
 A férfi büszke, gyors, merész;
 Tacsov, kihívó nádria néz,
 És mintegy azt jelenti araja:
 E boldogság nem fog ki rajta.
 De a hölgy inkább csüggesz,
 Szemei földre függenek,
 Szokatlan érzéstől nemeg:
 Ugy, mintha betricasztott vőre
 Özön boldogságát felne, ...
 Anna boldogságtól, melyért
 Talán sokall is ennyi bért
 S míg áldozatul nem esik
 Lárád a férfi büszkeség.
 Magyar leánykint — nem henyén
 S hivalkodásban nőve fel,
 Az apai lak tűzhelyén
 Oly ép maradt e férfi kebel,
 Mint a gyümölcs, mint a gerend
 Melyen érettség hamva reng,
 S az illető néz nem nyomott
 Dea még bélyeget, nyomot.
 Előtte a szerelmi vágy,
 Hosszú napok, álmatlan éjjel,
 Szülmile jó, rejtett magány
 Holdas, sejtelmes éjzakai,
 A seb, mit a frem nyitla vág,
 A támadó s védő csaták,
 Az édes gyöködelmek és
 Az édesebb tegyőzetés, —
 A titkos óra, eszi hely,
 Virágberid, vagy bármifel,

Ag-moxxanás, lomb-zörrenet,
 A néma kérdés, felelet,
 A csalfa „nem” s hív „igenek!”...
 Előtte is meretlenek.
 Igaz, hogy vére könnyű folyama
 Gattában olykor meg-megdobbana
 Ha köxelen iffjú leventék
 — Mint frilaj öket — megrebhenték:
 De helyre pölla gyors stököse
 A vejjeséget crakhamar,
 És újra higgads lön verebé,
 Nyomot nem ejte a xavar.
 Ma is, midvön oltár előtt
 Szeregni esküvé' Tenőt:
 Nem volt ez iffjú kebelén
 Se gyűlölet, se szerelem.
 Tizennyolcz év öntudata,
 S főkép atyja kívánata,
 Akár jogul, akár okul
 Elegend volt, hogy keret ada.
 A jív? előtte oly cseerebeze,
 Melynek nem tudja, ha van is, beise;
 A jívre ő kérésit adott:
 Tan kézelet sem érxi,
 Mikéint nem szoktuk örkeni
 Az ép, egész séges tagot.
 O erre mind nem gondola,
 S gondolna bár, mit mondana?
 Hisz ő mindenkit úgy xeret:
 Miért ne epen ez egyét?
 Skivét alig xavarja más,
 Mint a szokatlan változás,
 Egy édes. láras sejtélem,
 Mely jól épít, de mit nem éit,
 Melyet xegyzell s nem tudja méit:
 Maga magának rejtelem.

Most a hegedü és vboj
 Melán merengő, búv-komoly

Melyőágyas zenije foly,
 És átrepes a dallamon
 Egy nenda, lassu cimbalom.
 Most alacsonyja kölgye kis kezét
 A völgyen, és halkán vészalóp,
 Mértékre illeszi bokáit
 És mintha sugar' jégeje
 Szellők' dalára lejtene.
 Ugy anélvög, külön, sokáig.
 És frembe, mindig rembe járja,
 Moxdulatit követve, járja,
 Ki mindenben és mindenütt
 Ötöle vár, ötöle függ,
 Örcyö nix, mint hold a napra,
 Kitől felidebb fényet kapja.
 De majd elenkebb a xene,
 Vidámmal a tánc is vele,
 Mox'ebb a nyirettyü, s' ulykor
 Egy réxtülök mély öble horkul.
 És délkegebb és vidorabb,
 És majd közebb, majd távolabb
 Jár a legény... míg, mintegy díjul,
 A frép arával egybe simul.
 Művészi lépseit kimeve
 Majd balfélé, majd jobb félé
 Szorgaly' frépet, de kimeleve,
 Mint a xene mérsákele'.
 A kölgye pedig fordul vele,
 De úgy lép, mintha lengene
 S' labak helyett a hosszú öltöny
 Redői tartanak a földön.
 Egy fordulat még! és Jenő
 Magára hagyja kedvesét;
 Harsány xenebe tört elő
 A trombita és klávinét.
 Vidám tubokó lángja kel,
 Mitől a vér gyorsan szökell,
 A sarkantyú mértékre peng,
 A hó kebel gyér fagyla leng;
 A frív fiét, az arcz türes,
 A frem ragyog, szemet keres....
 S' ha majd fokontint a xene
 Szilaj várdasba átmene:

Nem lejt az ifjú má' kiülön;
 Mint villámcsikra pattant' át,
 S hevel ragadja meg, ö'lön,
 Mosolyra gyűlt menyasszonyát.
 A hölgy pedig kendő' kezét
 Nyugtaltja völegénye vállán,
 És perdül - egy darabba valván
 (És mintha rejtve volna csak,
 Vagy szájnya, a gyors ifjúnak),
 Míg pajkosan lebbenni lákét
 A szelvé' suhago' mekét.
 De végre a fiatal' xene
 (Mint ha faradsan dőlne le)
 Kette' szakad nagy hirtelen,
 Megcsöndesül a táncsterem:
 S a hölgy, kit a legény verek,
 Pihéque né' üléshelyet.

De, három a tánc. "Igy riad,
 Pihenni most még nem szabad:
 Gyöngéden virzákészrei hát
 Jeno' faradt menyasszonyát.
 Együtt feláll több hű' legény,
 Ugrósba vig' jötkellve mán,
 S mint hajdan Róma hősei
 Vendég Szabin leányokat:
 Társul magához lejtkeni
 Hölgyet szemel, hölgyet ragad.
 Most a kemény szög' lesz a pár
 Dübögve majd le nem szakad:
 Száz pár mozgog, egyszerre mind,
 Lesz véghesterlen Labirinth,
 Egy örré frött-fout tömkeleg,
 Megfoghatatlan egyveleg,
 Melyben, a hány pár, annyiféle
 A tánc alakja és szereltye:
 Míg az atonegy xenemesték
 Kormányozza mindenki lejték.
 Ennek kimérs mozgása dőlty,
 Az csáfxni táfxik, mintha kérne;
 Amat tüdes fremmel kísérvé
 Galambját úzi, mint az ölyv;

145
10

Itt jobbra balra, a terem
 Közéban egy oldalfelez,
 Mint gálya wöndes tengeren
 Vagy szembe jöttel ha ever.
 Ott egy ledér ölelni társja
 Keblét, s midőn rádölné párja
 Csalfán kiviklik, s neveti
 Hogy a weszethagyott leány
 Pírulva megfenyegeti...
 Kit mégis rájred arután.
 Ez csallógó sarkán dobol,
 Az társra helyt más wöt rabol,
 S büszkén megfolyg az elcsapott
 Felváltót, hogyha mást kapott. —
 De vajmikor irhassam én te,
 Oh nemretem, kép táncodat!
 Búválni és vigadni, mint te,
 Tud-e más nép az eg alatt?
 Ezt látni kell és érteni
 Mint a magyar frív éveri,
 Mint érekhette egykoron
 Anya mász nepe, melynek én
 Rétes jó kedvet wákolom.
 „Hajrá!” riad némely legény,
 A másék így: „wováld! wováld!”
 A harmadik lewáj pedig
 Egy „szembe frívem”-et kiált;
 Midőn az ajtó küszöbén
 Megáll egy fatadt jövevény,
 Egy posztelepte wén csatár,
 És felüvöls:
 „Jön a török! jön a tatár!”

(1851.)

MTAK 6/1939

K 541/13